

SỔ TAY QUẢN LÝ TỔNG HỢP CỎ DẠI TRONG VƯỜN CÀ PHÊ

ĐỐI TÁC VÀ NHÀ TÀI TRỢ

FONDAZIONE
GIUSEPPE E PERICLE LAVAZZA ONLUS

Tháng 5/2021

LỜI NÓI ĐẦU

Các vùng trồng cà phê tại Việt Nam nằm trong khu vực khí hậu nóng ẩm, mưa nhiều, thuận lợi cho sự phát triển đa dạng của các loại cỏ và thảm thực vật, trong đó có loại do con người trồng và loại mọc tự nhiên. Cỏ tự nhiên rất đa dạng, phát triển tốt ở nhiều điều kiện khác nhau và nó sẽ ảnh hưởng năng suất lao động, chất lượng, sản lượng của cây trồng nếu chúng không được quản lý tốt.

Cuốn tài liệu nhỏ này giúp bà con nông dân có cái nhìn thiện cảm hơn đối với cỏ dại và nếu có phương pháp quản lý tốt, phù hợp với điều kiện của từng nông hộ thì cỏ dại cũng mang lại nhiều lợi ích cho người trồng cà phê.

I. KHÁI NIỆM CỎ DẠI

Cỏ dại là thực vật mọc không đúng chỗ, thời điểm và ngoài ý muốn của con người. Chúng cạnh tranh ánh sáng, nước và chất dinh dưỡng với các cây trồng ở trong vườn. Tuy vậy mỗi loại cỏ cũng có những lợi ích nhất định.

Các loại cỏ phổ biến trong vườn cà phê

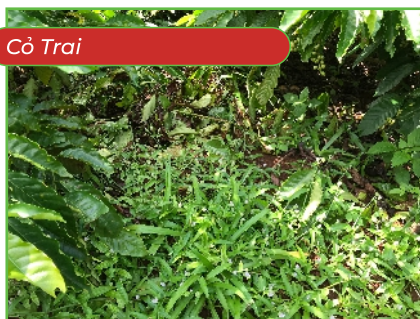
Cỏ Tranh

Mướp đắng rừng

Cỏ Lào

Cỏ Trai

Trinh nữ móc

Cỏ Đuôi chồn râu

Ké hoa đào

Cỏ hôi

Trinh nữ đỏ

Cỏ Xuyên chi

Cỏ Vòi voi

Cỏ Tàu bay

II. LỢI ÍCH CỦA CỎ

1. Cung cấp mùn, dinh dưỡng cho đất;
2. Giữ ẩm, giảm bốc thoát hơi nước và ổn định nhiệt độ đất;
3. Chống xói mòn, rửa trôi;
4. Cung cấp thức ăn cho gia súc, con người;
5. Làm thuốc chữa bệnh;
6. Cải tạo đất ô nhiễm, ngăn cản hóa chất;
7. Nơi trú ngụ, phát triển của các loài thiên địch và vi sinh vật có ích;
8. Sử dụng để che tủ gốc, bề mặt đất, vườn ươm, chuồng trại...;
9. Có loại tiết ra các chất xua đuổi tuyến trùng;
10. Một số loài là cây chỉ thị về môi trường đất.

III. TÁC HẠI CỦA CỎ DẠI

1. Cản trở hoạt động canh tác và thu hoạch;
2. Cản trở sự phát triển của cây cà phê do cạnh tranh về nước, dinh dưỡng và ánh sáng;
3. Tăng chi phí sản xuất do cỏ dại phát triển nhanh và có nhiều hình thức sinh sản như: Hạt, thân rễ, củ, ngọn...;
4. Ký chủ của một số loại sâu bệnh hại và là nơi trú ẩn của chuột, côn trùng có hại như muỗi...;
5. Có thể gây cháy vào mùa khô.

IV. QUẢN LÝ CỎ DẠI

1. Khái niệm

Quản lý cỏ dại là:

- a. Giảm mật độ cỏ dại để tránh hụt giảm năng suất cây trồng.
- b. Chuyển đổi thành phần của quần xã cỏ dại từ loài không mong muốn sang loài mong muốn.

2. Mục đích

- a. Kiểm soát sự xâm nhập và phát triển của cỏ dại, quản lý có khoa học và hiệu quả để tận dụng các lợi ích của cỏ dại.
- b. Bảo vệ tài nguyên đất, phát triển nông nghiệp theo hướng an toàn, bền vững.
- c. Giúp cây cà phê sinh trưởng và phát triển tốt, tăng năng suất, giảm giá thành.
- d. Thuận lợi trong quá trình chăm sóc và thu hoạch cà phê.
- e. Tăng năng suất lao động.

2. Nguyên tắc quản lý cỏ

- a. Ngăn ngừa, loại bỏ sự cạnh tranh dinh dưỡng giữa cỏ với cây trồng.
- b. Làm cỏ đúng thời điểm (tốt nhất trước khi cỏ ra hoa).
- c. Áp dụng biện pháp quản lý tổng hợp cỏ để hạn chế sự gây hại.

3. Các biện pháp quản lý tổng hợp cỏ dại trong vườn cà phê

a. Canh tác

Trồng cây phủ đất

Phơi đất kỹ để diệt mầm bệnh và mầm cỏ

Trồng xen cây họ đậu trước khi trồng cà phê (cố định đạm)

Trồng xen cây họ đậu trong giai đoạn kiến thiết cơ bản

Trồng đúng mật độ, các giống đảm bảo tiêu chuẩn, chất lượng, bón phân cân đối, hợp lý để cà phê sinh trưởng và phát triển tốt

b. Biện pháp thủ công và cơ giới

- Chỉ làm sạch cỏ trong vùng tán cây cà phê.
- Ngoài tán chúng ta chỉ phạt cỏ khi cỏ cao (40 - 70cm tùy loại) hoặc cỏ chuẩn bị ra hoa và luôn chừa lại gốc từ 5 - 10cm.

c. Biện pháp sinh học

Giữ các loài gia súc, gia cầm nhỏ trong vườn như: Gà, vịt, dê, cừu,... để kiểm soát cỏ.

d. Biện pháp hóa học: Phun thuốc trừ cỏ.

➤ Áp dụng nguyên tắc 4 đúng:

Đúng thuốc - Đúng lúc - Đúng liều lượng & nồng độ - Đúng cách.

CHÚ Ý

- Không sử dụng các thuốc diệt cỏ bị cấm;
- Trường hợp phải dùng thuốc trừ cỏ, nên sử dụng các loại thuốc có các hoạt chất được các chương trình chứng nhận cà phê bền vững cho phép; và tuân thủ nghiêm khoảng thời gian cách ly giữa thời điểm phun và thời điểm thu hoạch cho từng loại thuốc.

Ảnh hưởng của thuốc trừ cỏ đối với cây cà phê

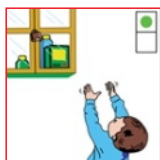
KHUYẾN CÁO

- Không sử dụng thuốc trừ cỏ bị cấm và tránh sử dụng thuốc trừ cỏ thay thế quá mức hoặc không đúng cách;
- Sử dụng tấm chắn bảo vệ bọc miệng vòi phun để hạn chế thuốc phát tán;
- Áp dụng các thực hành Quản lý cỏ dại tổng hợp như:
 - ✓ Bên cạnh cỏ dại, duy trì thảm phủ giữa các hàng cà phê bằng các loại cây cố định đạm cũng hạn chế rửa trôi, duy trì chất lượng và độ ẩm đất;
 - ✓ Kiểm soát cỏ dại bằng biện pháp cơ giới (Phạt cỏ trước khi cỏ ra hoa/kết hạt);
 - ✓ Phủ đất, quản lý cây che bóng.

Phạt cỏ thường xuyên để hạn chế chiều cao cỏ ở mức 5 - 10cm và giữ xác cỏ lại để làm lớp phủ.

KHÔNG SỬ DỤNG THUỐC DIỆT CỎ BỊ CẤM

LƯU Ý AN TOÀN KHI SỬ DỤNG THUỐC TRỪ CỎ

Cất giữ thuốc nơi khô ráo, xa tầm với của trẻ em

Mang bảo hộ lao động khi sử dụng thuốc

Đọc kỹ nhãn thuốc trước khi dùng

Chọn miệng vòi phun thích hợp và phun khi không có gió hoặc gió nhẹ để hạn chế phát tán thuốc

Không gây ô nhiễm môi trường

Tắm rửa, thay quần áo sau khi sử dụng thuốc

Tác giả biên soạn: TS. Phan Việt Hà
ThS. Đào Thị Lan Hoa
ThS. Mai Xuân Thông
KS. Đặng Thị Thắm

Ngôn ngữ và dịch thuật: ThS. Đỗ Thành Chung
CN. Lê Phương Tú

Đơn vị biên soạn: Viện Khoa học Kỹ thuật Nông Lâm nghiệp
Tây Nguyên (WASI)
và Global Coffee Platform (GCP)

Bản quyền hình ảnh của GCP và WASI

ĐỐI TÁC VÀ NHÀ TÀI TRỢ

FONDAZIONE
GIUSEPPE E PERICLE LAVAZZA ONLUS

